

Infrastrukturdepartementet
via e-post:
i.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till:
i.esd.remisser@regeringskansliet.se

Post- och telestyrelsens rapport (PTS-ER-2021:13) om förbättrade möjligheter till god mobil uppkoppling på fjärrtåg

Tågforetagen tackar för möjligheten att inkomma med svar på rapporten. Svaret har utarbetats inom ramen för den branschöverenskommelse som ingåtts mellan ett antal företag inom mobil- och tågbranscherna och där Tågforetagen tillsammans med IT&Telekomforetagen, bistår gruppen att driva arbetet framåt.

Tågforetagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen med cirka 70 medlemmar som har närmare 17 000 medarbetare. Bland medlemmarna finns de flesta av Sveriges aktiva tågoperatörer. Tågforetagen ingår – liksom IT&Telekomforetagen – i förbundsgruppen Almega, som är en medlemsorganisation inom Föreningen Svenskt Näringsliv.

Sammanfattning

- Ärendet behöver hanteras skyndsamt så att de medel som avsatts för budgetåret 2021 kan komma till användning för att förbättra möjligheterna till mobil uppkoppling på fjärrtåg
- Den långsiktigt mest effektiva lösningen på de utmaningar som finns är sk RF-fönster och det vore önskvärt om Sverige kunde enas om att detta är den gemensamma långsiktiga lösningen
- Trafikverket behöver få en tydligare roll och ansvar att aktivt arbeta med täckningsfrågorna bl.a. i tunnlar
- Vi stödjer de fyra förslagen till åtgärder med vissa förtydligande kommentarer enligt nedan

Utvecklade kommentarer

Vi välkomnar rapporten och de förslag som PTS lagt fram om åtgärder för att förbättra uppkopplingen på tåg enligt hur vi nedan kompletterar och utvecklar vår syn.

Vi vill särskilt understryka vikten av en snabb hantering av ärendet så att de medel som avsatts i statsbudgeten för 2021 också kan användas och därmed komma samhället till nytta. För vissa aktörer kan lagstiftning om offentlig upphandling bli tillämplig och det behövs tillräckligt med tid för att förbereda ansökningar och projekt. Vi vill därför föreslå att det inte ska krävas att projekten slutförs under 2021 för att stöd ska kunna medges utan att det borde vara tillräckligt att projekt som tilldelas stöd ur 2021 års medel påbörjas under året.

Det finns tekniska utmaningar med att få in radiovågor i tågen. Med fordonens stålkaross och isolerglasfönster med metallfilm blir det ojämn täckning och det behövs tekniska åtgärder för att möjliggöra användning av mobila kommunikationstjänster ombord på tågen. Den långsiktigt mest effektiva lösningen på detta är att installera s.k. RF-fönster

som möjliggör för radiovågorna att ta sig in i tåget. Detta är en lösning som redan installeras i tåg i flera europeiska länder med goda resultat. Ett av RF-teknikens stora fördelar är att den fungerar för alla mobiloperatörers frekvensband samtidigt som tekniken är framtidskompatibel och även geografiskt oberoende om tågen skall resa gränsöverskridande. Det vore därför önskvärt om även Sverige kunde enas om att detta är den gemensamma långsiktiga planen för alla inblandade aktörer och att fordon och mobilnät på sikt byggs och anpassas för att stödja denna teknik. Det är dock inte realistiskt att tänka sig ett scenario där samtliga tågfönster på samtliga tåg i Sverige byts ut i närtid. Vidare är det nödvändigt att utreda kostnaden för att installera RF-fönster i relevanta fordon. Omfattningen av ombyggnader och finansieringen av dessa är högst oklar och kommer inte att kunna hanteras med föreslaget stöd. Därför behövs åtgärder för att förbättra situationen här och nu med tekniska lösningar för att få in radiovågor i tågen. Utöver utmaningarna att få in radiosignaler i tågen finns särskilda utmaningar i tunnlar och när spår, genom s.k. skärning, placeras på en lägre nivå än marken bredvid spåren. Detta är en teknik som ger många positiva effekter som t.ex. minskat buller, men som försvårar mobiltäckning vilket bör tas hänsyn till vid anpassningar av mobilnäten. Skärning bör hanteras som tunnlar av Trafikverket.

Vad gäller de fyra förslagen har vi följande kommentarer.

- repeater – det behöver förtydligas att stöd ska kunna utgå för "hela systemet", dvs både passiva och aktiva komponenter
- WiFi – det behöver förtydligas att stöd ska kunna utgå för "hela systemet", dvs både passiva och aktiva komponenter
- tester av RF-fönster – det behöver förtydligas att stöd ska kunna utgå även för installation av utrustning och att det inte ska krävas att det är en temporär lösning
- tunnlar – för att få ut mesta effekt av medlen bör fokus primärt vara på tunnlar på de mest vältrafikerade sträckorna, med flest passagerare. Vidare bör även omkostnader som t.ex. spårtid etc. kunna omfattas.

Vad gäller repeaters bör noteras att operatörerna i Sverige, liksom i många andra europeiska länder, har flaggat för ett förestående teknikskifte och en övergång från 2G- och 3G-nät till mer moderna kommunikationsnät inom en femårsperiod. Detta är något som behöver beaktas vid utbyte av föråldrade och installation av nya repeaters.

Härutöver vill vi understryka vikten av att Trafikverket ges ett tydligt uppdrag att i sitt arbete aktivt arbeta med täckningsfrågorna bl.a. i tunnlar inkluderat skärningar. TRV bör tydligt ges ansvaret för att tunnlar, vid ombyggnad/nybyggnad, utrustas med tekniska lösningar som möjliggör mobilkommunikation.

Avslutningsvis vill vi uppmana myndigheter och beslutsfattare att i det fortsatta arbetet med frågan nyttja kraften och de erfarenheter som finns inom ramen för det samarbete som bedrivs genom branschöverenskommelsen.

För Tågföretagen

Gustaf Engstrand
Näringspolitisk chef

Lina Lagerroth
Näringspolitisk expert